

"МЕТОДОЛОГІЯ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ - 1"

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>C - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>
Спеціальність	<i>C5 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>90 годин / 3 кредити ECTS: лекції – 2 год., практичні – 4 год., самостійна робота – 84 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>schedule.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лекторка Акімова Олена Андріївна, кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри теорії та практики управління Практичні / Семінарські: Тимошенко Ірина Валеріївна, викладачка кафедри теорії та практики управління,</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс (Moodle, Google classroom, тощо) https://classroom.google.com/c/NjYyNjg3ODgzOTE2?cjc=4vqzk3g</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Основна мета навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни дозволить сформувати компетентності фахівця, необхідні для проведення емпіричних соціологічних досліджень. В результаті студент у майбутньому зможе використовувати набуті знання та уміння для проведення досліджень соціальних систем. Студент зможе оволодіти методологічними та процедурними основами проведення емпіричних досліджень, дізнається про основні методи збору, обробки та аналізу соціологічної інформації. Оскільки дисципліна «Методологія, методи та технології соціологічних досліджень – 1» є першою з цілого циклу, її вивчення закладатиме науковий, а, точніше, методологічний фундамент проведення будь-якого емпіричного дослідження. В ході вивчення дисципліни студент поглибить та доповнить своє розуміння особливостей та труднощів, пов'язаних із вивченням саме соціальних об'єктів, дізнається про те, яким чином забезпечувати та контролювати якість отриманої соціологічної інформації, яких помилок варто уникати при проведенні дослідження, а яких – ні в якому разі не допускати. Саме тому набуті компетентності стануть в нагоді і при здійсненні власних наукових

розвідок здобувача вищої освіти у майбутньому (як при написанні курсових робіт чи інших індивідуальних завдань, так і при проведенні наукових пошуків для підготовки публікацій).

Наприкінці вивчення дисципліни здобувачі отримають завдання, що матиме творчу компоненту і допоможе перевірити свої сили у застосуванні навичок системного мислення при розробці програми соціологічного дослідження.

Отримані практичні навички та засвоєні теоретичні знання під час вивчення навчальної дисципліни можна використовувати в подальшому під час опанування навчальних дисциплін: «Методологія, методи та технології-2» та «Методологія, методи та технології-3».

Методи та форми навчання включатимуть не лише традиційні університетські лекції та практичні заняття, а також елементи роботи в командах, брейншторму та групових дискусій.

Щоб досягти якнайкращих успіхів у вивченні дисципліни варто буде відвідувати лекції та готуватися до практичних занять, які будуть логічно слідувати за ними. Будьте готові до того, що напередодні деяких практичних занять вам доведеться підготувати презентацію вдома, тож навички роботи у відповідних редакторах, а також вміння працювати з науковими текстами стануть у нагоді.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти:

- набувають здатності застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях професійної діяльності;*
- опановують уміння використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітньому та дослідницькому процесі;*
- формують навички ухвалення обґрунтованих рішень із дотриманням принципів академічної доброчесності та антикорупційних стандартів;*
- набувають досвіду здійснення повного циклу дослідницької діяльності (від постановки проблеми до оцінювання результатів);*
- розвивають здатність збирати, аналізувати й узагальнювати соціальну інформацію із застосуванням кількісних і якісних методів;*
- опановують уміння самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічні дослідження;*
- вдосконалюють навички обробки та інтерпретації результатів дослідження, формулювання аргументованих висновків і рекомендацій;*
- розвивають уміння презентувати результати досліджень фаховій та нефаховій аудиторії;*
- усвідомлюють значення та дотримуються норм професійної етики соціолога.*

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджери Viber, WhatsApp, Telegram та Google Classroom. А також необхідно володіти навичками з використання текстового редактора та і редактора зі створення презентацій.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК09 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК014 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

ЗК016 Здатність вести дослідницьку діяльність, включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку його якості.

Фахові компетентності (ФК)

ФК04 Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

ФК05 Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження.

ФК06 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК07 Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців

ФК08 Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН09 Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.

ПРН10 Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.

ПРН11 Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефаківців.

ПРН12 Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: Вступ до соціологічної професії, Математичні та статистичні методи аналізу соціальної інформації

Постреквізити: Комп'ютерний аналіз соціальної інформації, Соціологія громадської думки та мас-медіа, Соціологічні дослідження соціальних структур, Виробнича практика, Переддипломна практика, Підготовка кваліфікаційної роботи

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Соціологічне дослідження як вид соціально-наукового дослідження — лекція 1

Тема 2. Класифікація методів та методологічних підходів до проведення соціологічного дослідження — лекції 2, лекція 3

Тема 3. Якість соціологічної інформації — лекція 4

Тема 4. Методологічні засади розробки програми соціологічного дослідження — лекції 5, лекція 6

Тема 6. Історія становлення методологічних підходів в емпіричних соціологічних дослідженнях — лекції 7, лекція 8

Тема 7. Етика соціологічного дослідження: принципи, норми та відповідальність дослідника — лекція 9

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>

Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. – 405 с.

Законодавство:

Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 48. – с. 650. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

Указ Президента 1999 «Про розвиток соціологічної науки в Україні» // Урядовий кур'єр офіційне видання від 11.05.2001— № 81

Додаткові джерела:

Інститут демографії і соціальних досліджень імені В. М. Птухи НАН України. URL:<http://www.idss.org.ua>

Соціальні виміри суспільства (збірники наукових праць). URL: <https://isoc.com.ua/ua/edition/socialni-vimiri-suspilstva/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Тема 1. Соціологічне дослідження як вид соціально-наукового дослідження

Лекція 1

План лекції:

1. Поняття соціологічного дослідження та його місце в системі соціальних наук.
2. Специфіка соціально-наукового пізнання: об'єкт, предмет, методи.
3. Основні функції соціологічного дослідження: пізнавальна, практична, прогностична.
4. Класифікація соціологічних досліджень за метою, масштабом та методами.
5. Взаємозв'язок теоретичного та емпіричного рівнів соціологічного аналізу.

Семінарське заняття 1

Соціологічне дослідження як вид соціально-наукового дослідження.

1. Предмет і метод прикладної соціології.
2. Прикладна соціологія як наукова і навчальна дисципліна: відмінності й особливості її реалізації в науковому і навчальному процесі.
3. Функції прикладних соціологічних досліджень: інформаційна, управлінська, прогностична, просвітня, контрольна, пропагандистська.

4. Сучасні тенденції розвитку прикладної соціології, її зв'язок з конструктивною соціологією, інноваційною соціологією, соціологією практики.

Семінарське заняття 2.

Рівні соціологічного знання. Методологія, метод, методика, технологія, техніка та процедура соціологічного дослідження.

1. Структура соціологічного знання
2. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання.
3. Методологічне значення взаємозв'язку рівнів соціологічного знання.
4. Специфіка методології та методів емпіричного дослідження.
5. Поняття технологія, техніка та процедура соціологічного дослідження.
6. Вплив методології та методів на вірогідність результатів дослідження та наукових висновків.

Методи і технології навчання. Використовуються методи: кейс-стаді – аналіз реальних або симульованих управлінських ситуацій в ході яких були використані методи соціологічних досліджень, групові дискусії, проєктне навчання – розробка і презентація проєктів соціологічних досліджень, ігрові методи – рольові ігри, моделювання процесів проведення досліджень для закріплення знань, аналіз літератури і джерел – вивчення наукових статей, монографій, звітів для розуміння соціологічного забезпечення управління.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom та/або Google Meet, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», месенджери для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення Інформаційно-телекомунікаційної системи «Електронний кампус».

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, що виникають у студентів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводять згідно розкладу консультацій.

До самостійної роботи студентів віднесено опрацювання навчального контенту, проведення розрахунків за первинними даними, розв'язок задач, виконання розрахункової роботи. Терміни виконання розрахункової роботи та завдання зазначено у Гугл-класі.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів.

Самостійна робота здобувача включає:

опрацювання навчального контенту – 58 год;

підготовка до модульної контрольної роботи – 20 год;

підготовка до заліку – 6 год.

Загалом – 84 год.

Тема. Класифікація методів та методологічних підходів до проведення соціологічного дослідження

Рівні методології соціологічного дослідження

План лекції:

1. *Поняття методології: зміст, структура та функції в науковому пізнанні.*
2. *Рівні методології: філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий, технічний.*
3. *Філософські засади соціологічного пізнання: онтологічні та епістемологічні передумови.*
4. *Загальнонауковий рівень: системний, структурно-функціональний, діяльнісний підходи.*
5. *Конкретно-науковий та технічний рівні: зв'язок методології, методів та процедур дослідження.*

Дослідницькі стратегії в соціологічному дослідженні: кількісна, якісна та змішана

План лекції:

1. *Поняття дослідницької стратегії та її роль у плануванні соціологічного дослідження.*
2. *Кількісна стратегія: логіка, принципи та основні методи збору даних.*
3. *Якісна стратегія: ключові характеристики, різновиди (кейс-стаді, етнографія, феноменологія).*
4. *Змішана стратегія (mixed methods): принципи поєднання кількісного та якісного підходів.*

Тема. Якість соціологічної інформації як методологічна проблема

План лекції:

1. *Поняття якості соціологічної інформації: критерії та складники.*
2. *Валідність та надійність як ключові характеристики якості даних.*
3. *Джерела помилок у соціологічному дослідженні та способи їх мінімізації.*
4. *Репрезентативність вибірки та її вплив на якість інформації.*
5. *Методи контролю якості на різних етапах дослідження.*

Тема. Методологічні засади розробки програми соціологічного дослідження

Програма соціологічного дослідження: структура та теоретико-методологічна частина

План лекції:

1. *Поняття програми соціологічного дослідження: функції, структура, значення.*
2. *Теоретико-методологічна частина програми: проблема, об'єкт, предмет, мета, завдання.*
3. *Гіпотези дослідження: види, вимоги та способи формулювання.*
4. *Типові помилки при розробці теоретико-методологічної частини програми.*
5. *Вибіркова стратегія та обґрунтування методів збору і аналізу даних.*

Від поняття до індикатора: операціоналізація в соціологічному дослідженні

План лекції:

1. *Поняття операціоналізації: зміст, функції та місце в програмі дослідження.*
2. *Концептуалізація та операціоналізація: логіка переходу від теорії до вимірювання.*
3. *Побудова системи понять, показників та індикаторів.*

4. Типові помилки операціоналізації та критерії її якості.

Тема. Історія становлення методологічних підходів в емпіричних соціологічних дослідженнях

Історія становлення емпіричних соціологічних досліджень в країнах Західної Європи

План лекції:

1. Соціально-історичні передумови виникнення емпіричної соціології в Західній Європі (XIX ст.).
2. Соціальна статистика та монографічний метод: Ле Пле, Чарльз Бут, Сібом Раунтрі.
3. Французька соціологічна школа: Е. Дюркгейм та позитивістська методологія емпіричного дослідження.
4. Німецька соціологічна традиція: М. Вебер, розуміюча соціологія та методологія соціальних наук.
5. Британська традиція соціальних досліджень: від соціальних обстежень до академічної соціології.

Історія становлення емпіричних соціологічних досліджень в США

План лекції:

1. Формування американської соціології: університетська інституціоналізація наприкінці XIX — на початку XX ст.
2. Чиказька соціологічна школа: якісна традиція, урбаністичні дослідження, Томас і Знанецький.
3. Розвиток кількісної традиції: масові опитування, вибіркові дослідження.
4. Структурний функціоналізм та його вплив на методологію американської соціології (Парсонс, Мертон).
5. Американська соціологія другої половини XX ст.: критичні напрями, якісний поворот, змішані методи.

Тема. Етика соціологічного дослідження: принципи, норми та відповідальність дослідника

План лекції:

1. Поняття дослідницької етики та її значення в соціологічній практиці.
2. Основні етичні принципи: добровільна участь, конфіденційність, інформована згода.
3. Захист прав та гідності респондентів: уразливі групи та особливі ситуації.
4. Академічна доброчесність у соціологічному дослідженні: плагіат, фальсифікація даних.
5. Кодекси професійної етики соціолога: міжнародний та вітчизняний досвід.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються практичні навички.

Викладач може звернути увагу на відвідування занять у випадку, якщо студент(-ка) із недостатньою кількістю балів вимагає високу оцінку.

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Контрольні заходи оцінювання, виконання яких передбачено на практичному занятті, проводяться у завчасно визначений день, який озвучується студентам на першому тижні освітнього процесу. Виконання таких контрольних заходів оцінювання в інший день дозволяється за вагомих та/або форс-мажорних обставин.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Призначення заохочувальних балів

Студентам можуть нараховуватися заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не повинна перевищувати 0,1 (10%) від загальної шкали рейтингу (100 балів). Таким чином, сума не може перевищувати 10 балів.

Заохочувальні бали:

- Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах / проектах / конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни) – 10 балів;
- Написання тез / статті (за тематикою навчальної дисципліни) – 5 / 10 балів.

Дистанційне навчання

Враховуючи студентоцентризований підхід, за бажанням студентів, допускається вивчення матеріалу за допомогою онлайн-курсів, тематика яких відповідає змісту конкретного заняття / теми. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку, визначеному у відповідному Положенні КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Перелік можливих онлайн курсів наведено в Гугл-класі.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Позааудиторні заняття

У разі необхідності, викладач та/або студенти можуть запропонувати відвідати заходи, які відповідають тематиці відповідних занять. У цьому випадку, візити на подібні заходи погоджуються з адміністрацією факультету.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для студентів з інвалідністю.

Навчання іноземною мовою

Значна частина навчальних матеріалів подається в оригіналі англійською мовою, що обумовлено вимогами щодо вступу на магістерський рівень ВО, які передбачають достатній рівень володіння іноземною мовою. Це дозволяє здобувачам повноцінно засвоювати навчальні матеріали та працювати з оригінальними англійськими джерелами.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: виконання завдань до практичних занять

Календарний контроль: провадиться раз на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. МКР.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за доповіді та активність на практичних (семінарських) заняттях / написання модульних контрольних робіт / семестровий рейтинг більше 30 балів.

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Участь у обговореннях та доповнення на практичних заняттях	10	2	20
2	Виконання кейсів та практичних завдань	3	3	9
3	Презентація доповіді за темою практичного заняття	5	4	20
4	МКР	51	1	51

1. Участь у обговореннях та доповнення на практичних заняттях

Ваговий бал – 10. Максимальна кількість балів 2 бали*10 = 20 бал

Критерії оцінювання:

9-10 бали — здобувач освіти продемонстрував повне і глибоке розуміння навчального матеріалу; активно бере участь в обговоренні; відповіді є правильними, змістовними, логічними й аргументованими; коректно використовує методологічні поняття та категорії; доречно доповнює відповіді інших.

7-8 бали — здобувач освіти загалом володіє матеріалом; бере участь в обговоренні; відповіді переважно правильні, але містять окремі неточності або недостатню повноту; аргументація є достатньою.

6 бали — здобувач освіти виявляє часткове знання матеріалу; відповіді неповні, фрагментарні або недостатньо аргументовані; участь у дискусії обмежена.

0 балів — відсутність на занятті без підтвердженої поважної причини, повна неготовність до заняття або відсутність змістовної участі.

2. Виконання кейсів та практичних завдань

Ваговий бал – 3. Максимальна кількість балів 3 бали*3 = 9 балів

Критерії оцінювання:

3 бали — завдання виконано повністю і правильно; здобувач освіти продемонстрував розуміння мети завдання, коректно застосовано відповідні методи, належно оформлено результати та сформульовані обґрунтовані висновки.

2,5 бали — завдання виконано переважно вірно; є неточності в розрахунках, інтерпретації, оформленні чи висновках, однак загалом зміст роботи відповідає поставленому завданню.

2 бали - завдання виконано частково або з помилками; зміст роботи відповідає поставленому завданню на мінімально достатньому рівні.

0 балів — завдання не виконано, виконано неправильно або подано результат, що не дає змоги встановити розуміння суті завдання.

3. Презентація доповіді за темою практичного заняття

Ваговий бал – 5. Максимальна кількість балів $5 \text{ балів} * 4 = 20 \text{ балів}$

Критерії оцінювання:

5 балів – творчий підхід у підготовці та поданні матеріалу, використання різноманітних джерел інформації, чітке та логічне обґрунтування доцільності їх використання; презентація цікава, змістовна та демонструє високий рівень аналітичного мислення.

4 бали – глибоке розкриття теми, відображена власна позиція та розуміння матеріалу, інформація подана логічно, презентація структурована.

3 бали – обґрунтоване розкриття теми з певними недоліками: недостатньо прикладів, інформація неповна або подана не зовсім чітко; презентація загалом зрозуміла, але потребує доопрацювання.

0 балів – презентація не підготовлена або відсутня на занятті.

4. Модульна контрольна робота

Ваговий бал – 51.

Критерії оцінювання:

46-51 балів — завдання виконано повністю; відповіді є правильними, повними, логічними та обґрунтованими; продемонстровано високий рівень знання теоретичного матеріалу та вміння застосовувати його на практиці.

38-45 балів — завдання виконано загалом правильно, однак у відповідях наявні окремі неточності, незначні помилки або певна неповнота викладу; здобувач освіти загалом володіє матеріалом.

31-37 балів — відповіді фрагментарні, поверхові, зі значною кількістю помилок; рівень засвоєння матеріалу є недостатнім.

0 балів — роботу не виконано, не подано або зміст відповіді не відповідає суті завдань.

Здобувачі, які мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі здобувачами, які мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи або співбесіди.

Залік — 100 балів

Залік передбачає відповідь студента на два питання. Питання є різними за змістом, відповідають тематиці лекцій, семінарів, самостійної роботи, питань з самоконтролю. Кожне питання оцінюється в 50 балів.

Критерії оцінювання:

48-50 балів - студент демонструє глибоке знання змісту навчального матеріалу, здатність до системного й міждисциплінарного аналізу проблем курсу; вільно й коректно використовує наукові поняття та терміни, формулює логічні, аргументовані висновки, виявляє власну обґрунтовану позицію щодо дискусійних питань;

43-47 бали - студент демонструє дуже добрий рівень засвоєння навчального матеріалу, добре орієнтується в основних темах курсу, здатний до аналізу та узагальнення; можливі поодинокі неточності у формулюваннях або прикладах, які не впливають суттєво на загальний рівень відповіді;

38-42 бали - студент демонструє достатньо повне розуміння основних тем і питань курсу. Використовує базову наукову термінологію, однак аналіз є переважно описовим; висновки сформульовані, але не завжди достатньо аргументовані;

33-37 бали - студент демонструє загальне уявлення про навчальний матеріал, але відповіді містять помітні неточності у визначеннях, прикладах або логіці викладу; застосування наукової термінології є обмеженим, аналітична складова виражена слабо;

30-32 бали - студент демонструє фрагментарні знання окремих тем курсу, орієнтується лише в частині ключових понять; відповіді неповні, поверхові, висновки недостатньо обґрунтовані;

0-29 балів - студент не орієнтується у ключових поняттях і проблематиці курсу; відповіді нелогічні або відсутні.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри теорії та практики управління, кандидатом філософських наук, доцентом Оленою Акімовою, викладачем кафедри теорії та практики управління, Іриною Тимошенко.

Ухвалено кафедрою теорії та практики управління (протокол № 15 від 19.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24.06.2025 р.)